

SUQ YACH'ACHIKUQ RUNAM KAY KARTATA KACH'ARQAN IBRIYU RIMAQKUNAMAN (IBRIYUS)

¿Pitaq ishibrirqan kay librutaqa? Suq yach'achikuqmi kay librutaqa ishibrirqan. Piru manam yach'anchiqchu: ¿Pim ishibrirqan? nishpaqa. Chaqa kay librupiqam mana yach'achiwanchiqchu shutimbaqqa. Ishibirqanmi ancha finu grigu rimaypi. Chaymi wakin yach'ayniyuqkunam yuyanllapa: “San Lukasch'i ishibrirqan.” Wakingunaqam nin: “San Pabluch'i ishibrirqan.” Wakingunaqam nin: “Apulusch'i ishibrirqan”, nishpa.

¿Pikunapaqmi ishibrirqan kay librutaqa? Chay runaqam ishibrirqanqa isrraylinu kriyiq masingunapaq. Chaymi kay libruqa shutin “Ibriyus.” Chaqa chay palabra ibriyusqam munan niyta “isrraylinukuna”, nishpa.

¿Imaraykum ishibrirqan kay librutaqa? Chay yach'achikuq runaqam ishibrirqanqa, isrraylinu kriyiq masinguna ancha llakiwan kaptinllapa. Chaqa chay mana kriyiq isrraylinukunam ancha qesacharqanllapa Jisukristupi kriyiq isrraylinu masingunata. Chayraykum wakinguna yuyarqan: Mas allim Muysispa liynimbilla kriyinchiqllapa, isrraylinu masinchiqkuna amana qesachawananchiq, nishpa.

Chaymi kay librupiqa nirqan: Jisukristum Muysispa liyningunamanda masta balin. Chaqa

Jisukristuqam wañurqan, noqanchiqkunata washawananchiq. Chaymi kananqa paylla kuranchiq, washadurninchiq. Payqam yumbaymanda masta balin. Chayri kwidakashunllapa, Jisukristumanda ama akrakananchiq, ama chay isrraylinukunapa unay duktrinangunapi kriyirinanchiq.

¿Imapaqmi yach'achiwanchiqllapa kay libruqa?

Ib 1.1-2.18 niwanchiqllapa, Jisukristu yumbay anjilkunamanda mas pudirniyuq kashqambaq.

Ib 3.1-4.13 niwanchiq, Jisukristu Muysismandapis mas pudirniyuq kashqambaq.

Ib 4.14-7.28 niwanchiq, Jisukristu isrraylinukunapa kurangunamandapis mas pudirniyuq kashqambaq.

Ib 8.1-10.39 niwanchiq, Jisukristu mushuq tratuta rurashqambaq.

Ib 11.1-40 niwanchiq, chay unay kriyiq masinchiqkunashina Tayta Dyuspi tukuy shungo kriyirinanchiqllapa.

Ib 12.1-29 niwanchiq, padisishpapis, Jisukristupi allita yuyakushpa kawsananchiqllapa.

Ib 13.1-25 niwanchiq, imashinam Tayta Dyusta kushichishunllapa, nishpa.

Tayta Dyusqam Churin Jisukristuwan yach'achiwashqa kanchiq

¹ Tayta Dyusqam unay tyimpukunapiqa paypaq rimaqkunawan chay unay agwilunchiqkunata kutin kutin yach'achirqan suq partita, suq partita.

² Piru kay ultimu tyimpukunapiqam Churin Jisukristuwanna ancha allita yach'achiwashqa kanchiq. Chaqa chay Churinwanmi kay pachapi syilupi tukuy ima kaqta rurarqan. Chaymi Tayta Dyusqa Churin Jisukristuta numbrarqan, tukuy imapa dwiñun kanambaq.

³ Chayshinam Jisukristuqa Tayta Dyusshinalla kashpa, noqanchiqkunata rikachiwanchiq Tayta Dyus ancha allin, ancha pudirniyuq kashqanda. Kanan Jisukristu ancha pudirniyuq kashpam, rimashpalla, tukuy ima kaqta kwidan, ama chinganambaq. Payqam kay pachaman shamushpa, wañurqan, yumbay uchanchiqmanda pirdunawananchiq. Chaymandaqam kawsamushpa, syiluman kutishpa, Tayta Dyuspa allin ladumbi tiyarqan, tukuy imata kamachinambaq.

Jisukristum Dyuspa Churin kashpa, yumbay anjilkunamanda mas baliq

⁴ Jisukristu Tayta Dyuspa Churin kashpam, yumbay anjilkunamanda masta balin. Chaymi Tayta Dyusqa payta numbrashqa, yumbaymanda mas kamachikuq kanambaq.

⁵ Chaqa Tayta Dyusqam mana nima tyimpu ni suq anjilta Santu Librumbi nirqanchu:

Qamqam Churiy kangi; noqam mirashushqa kani, nishpaqa.

Manam ni suq anjilpaq nirqambischi:

Noqaqam paypa taytan rini kaq. Payqam noqapa churiy rin kaq, nishpaqa.

6 Piru Tayta Dyusqa sapalan Churinda kay munduman kach'amushpaqam, yumbay anjilningunata kamachirgan:

Kay Churiyta adurayllapa, nishpa.

7 Chay anjilningunapaqmi kayshina nirqan:

Anjilniykunaqam wayrashina, lumyaykaq ninashina noqata kasuwanllapa, nishpa.*

8 Piru Tayta Dyusqam sapalan Churindaqa nirqan:

Dyus, chay kamachikunayki tyimpuqam mana nunka rinchu ushyakaq. Ashwanmi tukuy tyimpu kamachikushpa, ancha allita ringi jusgaq.

9 Chaqa qamqam ancha kushikungi, suqkuna allita ruraptinllapa. Piru manam nimatapis munangichu, maluta rurananllapa. Chaymi noqa Tayta Dyusniki qamta kushichishushqa kani maski yumbay yanasuykimanda (yanasaykimanda), nishpa.*

10 Dyuspa Santu Librumbiqam Churimbaqqa nirqambis:

Siñursitu, qallariypi manaraq nimapis kaptinmi, qam makikiwan kay munduta, syiluta ruraraqayki.

11 Piru chay syilu, kay pacham, tukuy imandin suq trapushina rinllapa mawkayaq. Kanan suq diyam limpu rinllapa ushyakaq. Piru qamqam mana nunka ringichu ushyakaq.

12 Chayshina chaykuna mawkayaptinqam, qamqa suq mawka mudanatashina

---

* 1:7 Salmo 104.4   * 1:9 Salmo 45.6, 7

dublashpa, ringi kambyaq, mushuq syilu, mushuq pacha kanambaq. Piru qamqam mana nunka ringichu kambyakaq, ni nunka ringichu wañuq, nishpa.*

¹³ Kanan Tayta Dyusqam Churindalla nirqan: Shamuy; allin laduyipi tiyay, ch'iqnishuqkunata binsishpa, qamba ch'akikipa waranman runaykaman, allita kasushunanllapa, nishpa.*

Chaqa manam ni suq anjilta chayshinaqa nirqanchu.

¹⁴ ¿Imashinataq chay anjilkunaqa? Paykunaqam ispiritukuna kashpa wayrashina. Tayta Dyusta adurashpam, payta kasunllapa. Kanan Tayta Dyusqam chay anjilningunata kach'amun, pay washanambaq kaqkunata yanapananllapa.

2

Amar qonqashunchu Washadurninchiqta

¹ Yumbay chaykunata Jisukristupaq yach'akushpaqar, ancha allita kasushunllapa. Kwidawkish ashlap ashlap Siñurninchiqmanda akrakanchiqmanllapa.

² Unay tyimpukunapim Tayta Dyusqa anjilningunata kach'amurqan, pay nishqangunata agwilunchiqkunata yach'achinanllapa. Chaymandaqam suq runa ichu suq warmi Dyus chay nishqanda mana kasuptinqa, allita jushgashpa, kastigarqanllapa.

³ Chayri Dyus munaptin washawayninchiqtaq, ama disprisyashunchu. Piru ancha allin

* **1:12** Salmo 102.25-27 * **1:13** Salmo 110.1

Washadurninchiqta disprisyashpaqam, mana atinchiqllapachu washakayta kastigumandaqa. Chaqa puntatam kikin Jisukristu shumaq nutisyanda yach'achikurqan. Chaymandaqam chay yach'akuqningunaqa noqanchiqkunata chay shumaq nutisyanda yach'achiwarqanchiq, Jisukristu uchanchiqmanda washawananchiq.

⁴ Tayta Dyusmi pay munashqanshina yumbay yach'achikuqningunda ancha yanaparqan, achka laya manchaypaq siñakunata, milagrukunata ruranambaqllapa. Paypi yuyakuqkunatam Santu Ispiritunda qowashqa kanchiq, chay yach'achikuqkunata uyashpa, yach'ananchiq: Dyus nishqandam allipta yach'achiwaykanchiq, nishpa.

Jisukristum noqanchiqshina kwirpuyuy runa karqan

⁵ Tayta Dyusqam anjilningunataqa mana nirqanchu: “Mushuq mundupim ringillapa kamachikuq”, nishpaqa.

⁶ Ashwanmi Dyuspa Santu Librumbi suq runa payta nin:

Tayta Dyusitu, noqaykuna runakunaqam mana nimapaq balinillapachu. ¿Imapaqtaq noqaykunata yuyawashpa llakipawangini? ¿Imapaqtaq balin kuyawashpa, noqaykunata yanapawanayki?

⁷ Chaqa ashla tyimpupaqmi anjilkunamanda minus pudirniyuqta runakunataqa rurawarqayki. Piru pudirniyuq gubyirnutashinam noqaykunataqa rurawarqayki, tukuy ima rurashqaykita kamachinayllapa.

8 Chaqa tukuy imatam rurashqa kangi, runakunata, warmikunata kasunanllapa, nishpa.*

Chayshinam Tayta Dyusqa runakunata rurawarqanchiq, tukuy ima rurashqanda kamachinanchiqpaq. Piru kay tyimpupiqam chay tukuy ima rurashqanqa manaraq allitaqa kasunchu runakunataqa.

9 Piru Jisukristutam rikashqallapa kanchiq. Chaqa Tayta Dyusqam ancha kuyawaqninchiq, munarqan Jisukristu wañunambaq, yumbay uchanchiqmanda washawananchiq. Chaymi Jisukristuta kay pachaman kach'amushpa, ashla tyimpupaq anjilkunamanda minus pudirniyuqta rurarqan. Chaymandaqam ancha padisishpa wañushqanrayku, kananqa Tayta Dyusqa ancha llipyay pudirniyuqta rurashqa, tukuy imapa kamachikuqnin kanambaq.

10 Chaqa Tayta Dyusmi tukuy imakunata rurashpa kwidaykan, paytalla kasushpa, kushichinanllapa. Kanan payqam munan, yumbay wambranguna paywan luryapi shumaqta kamachikunanchiq. Chaymi dijarqan Churin Jisukristuta, ancha padisishpa, tukuy imata kumplishpa, washawananchiq. Chayshina padisishpam, Tayta Dyusmanda yach'akurqan, ancha allin Siñurninchiq kanambaq.

11 Chaqa Jisukristu yumbay uchanchiqmanda pirdunawaptinchiqmi, manana uchayuyqchu kashpa, noqanchiqpis Dyuspa wambrangunana kanchiqllapa. Chaymi Jisukristuqa mana penqakunchu niwananchiq “masitakuna, panisitakuna”, nishpaqa.

---

* 2:8 Salmo 8.4-6

12 Chaymi Dyuspa Santu Librumbi Jisukristu Tayta Dyusta nin:

Taytitu, noqapi yumbay yuyakuqkunatam yach'achishaq ancha allin kashqaykita. Paykunawan tandanakushpam, kantashpa alabashqayki, nishpa.*

13 Chaymandaqam nimbis:

Noqaqam Tayta Dyuspi ancha rini yuyakuq, nishpa.*

Chaymandaqam nimbis:

Kaypim kani Tayta Dyuspa yumbay wambrangunawan. Chaqa paykunataqam qowashqa, wambraykuna kanambaq, nishpa.*

14 Jisukristuqam Dyus kashpapis, noqanchiq laya kwirpuyuq, yawarniyuq runa karqan. Chayshina noqanchiqshina kashpam, atirqan wañuyta, chay kamachikuq wanchikuq dyabluta chingachinambaq, noqanchiqkunapis Dyuspa wambranguna kananchiq.

15 Chayshinam payqa dyabluta binsishpa washawarqanchiq, amana tukuy bidanchiqpi wañuyta manchananchiq. Chaqa wañuyta manchashpaqam, randishqa kriyadukunashina kawsarqanchiq.

16 Allibmi Jisukristuqa mana shamurqanchu kay munduman, anjilkunata yanapaqqa. Ashwanmi shamurqanqa noqaykuna Abrajamba karu willkangunata yanapawaq.

17 Chaymi ancha nisisaryu karqan, Jisukristu tukuy imapi runa masingunashina kanambaq,

---

* 2:12 Salmo 22.22   * 2:13 Isaiás 8.17   * 2:13 Isaiás 8.18

Dyuspa ñawpambi faburninchiqta rimanambaq. Chaymi noqanchiqshina kashpa, ancha allin llakipawaqninchiq mas kamachikuq kurashina kashpa, suq ufrindashqa animalshina wañurqan, yumbay uchanchiqmanda pirdunawananchiq.

¹⁸ Chayshina Jisukristu kwirpuyuy runa kaptinmi, dyablu ancha munashpa uchata rurachiy-tapis, mana atirqanchu. Piru Jisukristutam ancha padisichirqan. Chaymi Jisukristuqa ancha allita yach'an: Dyablum ancha munan runakunata tyintayta, nishpa. Chaymi Jisukristuqa ancha allita atin yanapawayninchiqta, uchata ama rurananchiq.

3

Muysismandaqam Jisukristu masta balin

¹ Kristupi kriyiq masitakuna, Tayta Dyusmi qamkunatapis akrashushqa, paypa wambranguna kanaykillapa. Chayri allita yuyayllapa Siñurninchiq Jisukristupaq. Chaqa Taytan Dyusmi paytaqa kach'amurqan, rrimplasun rimanambaq, mas kamachikuq kuranchiq kanambaq.

² Jisukristuqam chay unay Muysisshina Tayta Dyusta ancha allita kasurqan. Manchu Dyuspa akrashqan nasyunnin isrraylinukunata Muysisqa allita yanaparqan. Chayshinallam Jisukristupis Dyuspi yumbay kriyiqkunata allita yanapawanchiq.

³⁻⁴ Piru Muysismandaqam Jisukristu masta balin. Chaqa suq wasita ruraqmi chay wasimandaqa masta balin, ¿manachu? Kanan Dyuspi yumbay kriyiqkunaqam suq atun

wasishina kanchiqllapa. Piru chay wasita ruraqqam yumbayninchiqmanda masta balin. Chayshinallam Tayta Dyuspis yumbay kusaskunata rurashqanrayku, yumbaymanda masta balin.

⁵ Kanan Muysisqam Tayta Dyuspa allin yanapakuqnin kashpa, yumbay llaqta masin isrraylinukunata ancha allita yach'achirqan: "Achka watakuna pasaptinmi, Tayta Dyusqa kayshina rin niwaqninchiq", nishpa. Chaqa chay isrraylinukunam Dyuspa wasinshina karqanllapa.

⁶ Piru Jisukristuqam, Tayta Dyuspa ancha allin Churin kashpa, yumbay noqanchiqta allita kwidawanchiqllapa. Chaymi kushikushpa, mana shaykuq paypi yuyakushpaqa, paypa wasinshinana kanchiqllapa.

Tayta Dyusmi paypi kriyiqkunata rin samachi-waqninchiq suq shumaq lugarpi

⁷ Chayri Tayta Dyuspa wasinshina kashpaqa, payta kasushunllapa. Chaqa Dyuspa Santu Li-brumbim Santu Ispiritun kayshina niwanchiqllapa:

Tayta Dyus nishqanda kanan uyashpaqar,

⁸⁻⁹ ama rumi shunqoyuq kashpa, ama disprisayyllapachu. Amar chay unay runakunashinaqa kayllapachu. Chaqa paykunaqam chuncha lugarkunapi kashpa, mana munashpa kasuyta, Dyusta malliparqanllapa, yach'ananllapa: ¿Imatam rin ruraq? nishpa.

Chaymi Tayta Dyusqa nirqan: “40 watakunapi rurashqayta rikashpapismi, mana munarqanllapachu kasuwayta.

10 Chaymi paykunawan piñakushpa, nirqay: ‘Paykunaqam shunqombi disprisyawashpa, mana munanllapachu kasuwayta’, nishpa.

11 Chaymi paykunawan piñakushpa, jurashpa, nirqay: ‘Paykunaqam mana nunka rinllapachu yaykuq samana lugarniymanqa’ ”, nishpa.*

12 Chayri kriyiq masitakuna, ama mana kriyiq rumi shunqoyuqqa kayllapachu. Ashwanri kwidakayllapa, Tayta Dyus kawsaqmanda ama akrakanaykillapa.

13 Chayri tukuy diyakuna suqwan suqwan animachinakuy, Dyusta allita kasunaykillapa wañunaykikaman, ichu Jisukristu shamunan diyakaman. Kwidawkish, dyabluqa ingañashungiman, uchakunata rurashpa, Dyusta kuntranaykillapa.

14 Piru Jisukristupi kriyishqanchiq diyaman-dapacha mana shaykuq paypi yuyakushpa wañunanchiq diyakaman, paypa kumpañirunguna kanchiqllapa.

15 Chaymi Dyuspa Santu Librumbi niwanchiql-lapa:

Dyus nishqanda kananqa uyashpar, allita kasuyllapa. Amar rumi shunqoyuqkunaqa kayllapachu, Dyusta chay mana kasuq runakunashinaqa, nishpa.*

* 3:11 Salmo 95.7-11 * 3:15 Salmo 95.7-8

16 Mayá, ¿pikunam Dyus nishqanda yach'ashpa, mana munarqanllapachu kasuytaqa? Ijptu nasyunmanda Muysis surqoshqan runakuna, warmikunam mana munarqanchu kasuyta.

17 ¿Pikunawanmi Tayta Dyusqa 40 watas tukuyta ancha piñakurqanqa? Piñakurqanqam chay Ijptu nasyunmanda Muysis surqoshqan uchata ru-raqkunawan. Chaymi paykunaqa chay chuncha lugarkunapi wañurqanllapa.

18 ¿Pikunatam Tayta Dyusqa jurashpa, nirqan: “Manam ringillapachu yaykuq samana lugarniy-manqa”, nishpaqa? Chayshinaqam nirqan chay mana munaq kasuqkunata.

19 Chaqa paykunaqam Dyuspi mana kriyishpa, mana atirqanllapachu samana lugarninman yaykuytaqa.

4

1 Kanan Tayta Dyusmi noqanchiqkunata ufrisiwashqa kanchiq, chay samana lugarninman yaykunanchiqpaq, paywan kushikushpa kawsananchiq. Chayshina ufrisiwaptinchiqqar, allita kwidakashunllapa, paymanda ama akrakananchiq.

2 Chaqa chay unay runakunatashinam Tayta Dyusqa yumbay noqanchiqtapis ufrisiwanchiq, uchanchiqmanda washawananchiq. Piru chay unay runakunaqam Dyus nishqanda yach'ashpapis, paypiqa mana yuyakurqanllapachu. Chaymi mana atirqanllapachu yaykuyta Dyuspa samana lugarninmanqa.

3 Chaqa Tayta Dyusmi Santu Librumbi nirqan:

Ancha piñakushpa, jurashpam, chay mana munaq kasuwaqkunataqa nirqay: “Manam ringillapachu yaykuq samana lugarniyman”, nishpa.*

Piru noqanchiqkuna Jisukristupi allipta kriyishpaqam, Tayta Dyuspa samana lugarninman rinchiqllapa yaykuq. Chaqa Tayta Dyus yumbay rurashqangunaqam allichaduna kashqa, kay munduta rurashqan diyamandapacha.

⁴ Chaymi Dyuspa Santu Librumbi samana diya-paq nin:

Tayta Dyusmi sayis diyaspi tukuy imata rurashpa, siptimu diyapiqa samarqanna. (Mananam sigirqanchu mushuq kusaskunata rurashpaqa), nishpa.*

⁵ Suq partipipismi Dyuspa Santu Librumbiqa nin: Chay mana kriyiqkunaqam mana yaykunqachu samana lugarniymanqa, nishpa.*

⁶ Tayta Dyusmi munan, samana lugarninman suqkuna yaykunanllapa. Piru chay unay runakunaqam Tayta Dyus ufrisishqanda yach'ashpapis, mana kasurqanllapachu paytaqa. Chaymi mana atirqanllapachu chay samana lugarninman yaykuytaqa.

⁷ Chaymi paykuna mana yaykuptinllapaqa, Tayta Dyusqa suq bwiltata ufrisirishqa runakunata samachiyta: “Kananri uyawayllapa”, nishpa. Chaymi achka watakuna pasaptin, unay gubyirnu Dabidtapis kayshina iskibrichirqan:

---

* **4:3** Salmo 95.11   * **4:4** Génesis 2.2   * **4:5** Salmo 95.11

Kananqar Tayta Dyus nishqanda uyashpa, ama rumi shunqoyuqqa kayllapachu, nishpa.*

8 Chaymi yach'anchiq: Chay unay kamachikuq Juswita sigiqkunam Dyuspa samana lugarninman mana yaykurqanllapachu, nishpa. Chaqa yaykuptinllapaqam, Tayta Dyusqa suq tyimpumanda Dabidtaqa mana iskibrichinandachu, Dyuspa samana lugarninman yaykunanllapaqa.

9 Chayshina suq bwiltata ufrisiptinmi, yach'anchiqllapa: Dyuspi kriyishpam, atinchiqllapa yaykuyta samana lugarninman, nishpa.

10 Chaqa Tayta Dyusqam tukuy imata rurashpaqa, kushikushpa samarqan. Chayshinallam runa, warmi, Tayta Dyuspi allita yuyakushpaqa, atinna samayta.

11 Chayri atishqanchiqta rurashun, Dyuspi allita yuyakushpa, samananchiqllapa, ama kusasnashpachu chay unay mana kriyiqkunashinaqa.

12 Chaqa Tayta Dyus nishqanqam kawsaq. Chaymi ancha pudirniyuq kashpa, ancha allita intyindichiwanchiq: Shunqoykipim kayshina yuyaykangi; kaykunatam munaykangi, nishpa. Manchu suq atun kuchillu ishkandin filun ancha allita filudu kaptinqa, das kuchuwanchiq. Chaqa yaykunmi ñudunchiqkunaman, ñutqonchiqkunaman ch'ayashtin. Piru Dyus nishqanqam mas das yaykun shunqonchiqman, almanchiqman, ispiritunchiqman ch'ayashtin.

13 Chaqa Tayta Dyusqam tukuy imata rurashqa. Yumbaytam allita riqsin. Chaymi paymandaqa

---

* 4:7 Salmo 95.7-8

mana nimatapis atinchiqchu pakakuyta. Kanan paytam manyaqlla rinchiqlapa diklaraq alli, mana alli rurashqanchiqpaq.

Jisukristum ancha allin kuranchiq

¹⁴ Tayta Dyuspa Churin Jisukristu wañushqanmanda kawsamushpam, mas kamachikuq kuranchiq kashpa, syiluman yaykurqan, Tayta Dyuswan tiyanambaq. Chayri pay niwashqanchiqpi kriyishpa, pay munashqanda mana shaykuq rurashpa, kawsashunllapa.

¹⁵ Dyabluqam ancha munarqan uchata rurachiyta Jisukristuta noqanchiqdashina. Piru payqam mana nima uchata rurarqanchu. Chayshina mallipadu kashpam, ancha allita yach'an: Chay runakuna, warmikunam ancha dibilkuna, nishpa. Chaymi payqa, mas kamachikuq kuranchiq kashpa, ancha llakipawaqninchiq yanapawanchiq.

¹⁶ Chayri ama nimatapis manchashpachu, Dyuspi masta yuyakushpa, payman mañakushunllapa. Chaqa payqam ancha allin. Ancha kuyawanchiq. Chaymi ima faltawaptinchiq, llakipawaqninchiq rin yanapawaqninchiq.

5

¹ Tayta Dyusqam isrraylinu kurakunamanda suqtalla akran, mas kamachikuq kura kanambaq. Chay kuram Dyusman mañakun runa masingunapaq. Apanmi Dyuspa pata altarninman chay runakunapa achka laya

ufrindangunata, rrigalungunata wakin animalningunatapis. Chay animalkunata wanchishpam, Dyuspa pata altarnimbi rupachin, Tayta Dyus chay kurapa runa masingunata uchangunamanda pirdunanambaq.

² Chay kuraqam suq runalla kashpa, Dyus tukuy ima nishqandaqa mana kasunchu. Chaymi chay mana yach'aq runa masinguna mana allita ru-raptinllapa, payqa atin llakipayta.

³ Chaqa paypismi suq uchayuq. Chaymi Tayta Dyuspa pata altarninman suq animalta apashpa wanchin, Tayta Dyus chay kurapa uchangunata puntata pirdunanambaq. Chaymandaqam suq animalkunata wanchin, runa masingunatapis Tayta Dyus pirdunanambaq.

⁴ Tayta Dyusllam suq runata atin numbrayta, mas kamachikuq kura kanambaq. Suq runa kikinllaqam mana atinchu numbrakayta. Puntatam Dyusqa chay unay Arunda akrarqan. Chayshinallam yumbay kamachikuq kurakunata akrashqa.

⁵ Chayshinam Jisukristu kikumbis mana numbrakarqanchu, mas kamachikuq kura kanambaqqa. Ashwanmi Tayta Dyus paytaqa numbrarqan, kamachikuq kura kanambaqqa. Chaymi Dyusqa Santu Librumbi Churinda kayshina nin: Qamqam Churiy kangi. Chaqa noqam mirashushqa kani, nishpa.*

⁶ Suq partipipismi kayshina Churinda nin: Qamqam tukuy tyimpupaq kura kangi, chay unay kura Milkisidikshina, nishpa.*

---

* 5:5 Salmo 2.7   * 5:6 Salmo 110.4

⁷ Manchu Jisukristu kay pachapi kawsashpaqa, ancha jwirtita mañakushpa, waqashpa, Tayta Dyusta rrugarqan, ama wañunambaq. Chaqa Tayta Dyusqam ancha pudirniyuq kashpa, atinanda washayta. Kanan Jisukristu ancha kasukuq kaptinmi, Tayta Dyusqa payta uyashpa, ancha yanaparqan, tukuy imata ñakashpapis, agwantanambaq.

⁸ Chayshina Jisukristu, Dyuspa Churin kashpapisti, kay pachaman shamushpa padisishpa, masta yach'akurqan Taytanda kasuyta.

⁹ Chayshina allita kasushpaqam, payta yumbay kasuqkunata atinna uchanchiqkunamanda pirdunawayninchiqta, tukuy tyimpu paywan kawsananchiqllapa.

¹⁰ Chaymi Tayta Dyusqa payta numbrarqan, mana wañuq mas kamachikuq kuranchiq kanambaq, chay unay kura Milkisidik kashqanshina.

Kwidawkish akranchiqman Dyusmanda

¹¹ Ancharaq munani masta nishuyllapata Jisukristupaq. Piru mana munaptikillapa yach'akuytam, mana atinichu qamkunata allita intyindichishuyta.

¹² Chaqa qamkuna unaymandapacha Jisukristupi kriyishpam, ancha balinaykita, suqkunatana yach'achinayki. Piru mastaraq munangillapa, suq kutinda qamkunata yach'achishurinay Dyuspa Santu Librunmanda chay mana trabajus partikunatala. Chaymi chay iti ñuñuykaq manaraq mikuqshina kangillapa.

¹³ Kanan chay itisitushina kashpaqam, manaraq allitachu intyindingillapa: Dyusmi munan kayshina kawsananchiq, nishpaqa.

¹⁴ Piru yach'ayniyuqkuna kashpaqam, Dyuspa Santu Librunda ancha allita atingimanllapa intyindiya, yach'anaykillapa: Imam alli, imam mana allichu, nishpa.

6

¹ Jisukristupa mana trabajus palabrangunata yach'akushpaqar, chay mas trabajus palabrangunatapis yach'akushunllapa, yach'ayniyuq mayurkunashina kananchiqllapa. Amanar chay punta yach'akushqanchiqtallapa kutin kutin yach'akurishunchu: Kayshinar uchanchiqkunata dijashpa, Dyuspi kriyishun, washadu kananchiq, ama chingananchiq, nishpa. (Chaqa washadunam kanchiqllapa. Mananam nisisaryuchu yach'akurinanchiq washakaytaqa.)

² Yach'akushqapismi kanchiqllapa: Kayshinam kriyiq masinchiqkunata shutichinchiq ichu paykunapa umanman makinchiqkunata kayshina ruranchiq, paykunapaq Dyusman mañakunanchiq nishpa. Yach'akushqanam kanchiqpis: Wañuqkunam rin kawsamuq. Tayta Dyusmi rin jusgaq yumbay runakunata, warmikunata, tukuy tyimpu kawsananllapa ichu chingananllapa, nishpa.

³ Chayri Dyuspa Santu Librunmanda mushuq kusaskunatana yach'akushunllapa, Tayta Dyus yanapawaptinchiq.

⁴ Piru wakinguna Jisukristumanda akrakaptinqam, ancha trabajus washadu

kanambaqllapa. Chaqa puntatam Dyusmanda tukuy imata ch'askirqanllapa. Paymanda shumaq duktrinanda yach'akushpam, michawanshina purirqanllapa. Chaymi Dyusmanda suq shumaq rrigalutashina ch'askirqanllapa. Kriyiq masinchiqkunawanmi Dyuspa Santu Ispiritunda ch'askirqanllapa.

⁵ Dyus nishqanda allita uyashpam, intyindirqanllapa: Ancha mishki mikunashinam, nishpa. Paykunaqam yach'akurqambis: Siñurninchiqmi ancha pudirniyuq kashpa, suq bidapi shumaqta rin kamachiwaqninchiq, nishpa.

⁶ Chayshina yumbay chay shumaq kaqkunata yach'ashpapismi, Jisukristumanda akrakashqallapa. Mananam munanllapachu paypi kriyiytaqa. Chayshina Dyuspa Churinda disprisyaqpaqam, paykunaqa mushuqmanda kruspi klabaykanmanshina. Yumbaypa ñawpambim payta asipaykanmanshina. Chaymi manana pipis paykunataqa atinchu yach'achiriyta, Jisukristupi kriyirinanllapaqa.

⁷⁻⁸ Chay layakunaqam mana baliq allpashina. Tayta Dyus shumaqta tamyachiptimbismi, chay mana baliq allpapiqa kashakuna, mana baliq qewakunalla wiñan, ¿manachu? Chayshinallam Dyusta chay disprisyaqkunaqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunataqa kundinashpa, rin rupachiq. Piru suqkunaqam ancha allin allpashina. Chaqa taya nuyuchiptinmi, chay allpapiqa ancha allin tarpudukuna wiñan. Chaymi Tayta Dyusqa chay laya kriyiqkunataqa ancha rin yanapaq.

Tayta Dyusmi tukuy ima ufrisiwashqanchiqta rin kumpli

⁹ Kuyashqay kriyiq masitakuna, chayshina disprisyakunapaq nishushpapismi, qamkunapaq yach'anillapa: Jisukristupim allita kriyingillapa. Chaymi Tayta Dyusqa washashushpa, ancha rin yanapashuqllapa, nishpa.

¹⁰ Qamkunaqam Dyusta kuyashpa, kriyiq masinchiqkunata yanapashqa kangi. Kanangamanmi paykunataqa yanapaykangillapa. Chaymi Tayta Dyusqa ancha allin kashpa, mana nunka rinchu qongashuqllapa.

¹¹ Piru ancham munani, yumbay qamkuna Dyuspaq trabajanayki wañunayki diyakaman. Chayshina kawsashpaqam, atingillapa yach'ayta: Tayta Dyusmi rin kumpli tukuy ima ufrisiwashqanda, nishpa.

¹² Piru manam munanichu qellakunapaq tikrakanaykiga. Ashwanri allin kriyiq masinchiqkunashina Dyusta mana shaykuq kasuyllapa, paykunashina ch'askinaykillapa Dyus tukuy ima ufrisishushqanda.

¹³ Chaqa Tayta Dyusmi punta agwilunchiq Abrajanda jurashpa, ufrisirqan yanapanambaq. Kanan mana ni pipis mas baliq kaptinmi, Dyusqa kikin shutinwan chayshina jurarqan.

¹⁴ Chaymi Abrajandaqa kayshina ufrisirqan: “Qamtam allipta rini yanapashuq, ancha achka karu willkayuq kanaykipaq”, nishpa.

¹⁵ Chayshina Tayta Dyus niptinmi, Abrajanqa mana shaykuq shuyarqan chay ufrisishqanda. Chaymi Tayta Dyusqa yumbay nishqanda kumplishpa, ancha allita yanaparqan.

16 Chaqa runakuna imapaq jurashpaqam, suq mas baligpa shutimbi jurashpa nin: “Tayta Dyuspa ñawpambim jurayki yach'anayki: Manam llullakuykanichu”, nishpa. Chayshina niptinraqmi, uyaqkunaqa kriyinga, ama masta anyanakunambaq.

17 Chayshinallam Tayta Dyuspis Abrajamba karu willkangunata ancha munarqan allita intyindichiya: Yumbay chay ufrisishushqaytam rini kumpli, nishpa. Chaymi jurarqan kikin shutinwan, yumbay chay ufrisishqanda kumplinambaq.

18 Chayshinam noqanchiqkunapis allita yach'anchiq: Tayta Dyusmi mana nimata llullakunchu, nishpa. Chaymi jurashpa imapaqpis, chay ufrisiwaptinchiq ancha allita rin kumpli. Chaymi kushikushpa, mana nimatapis manchashpachu, kawsanchiqllapa.

19 Manchu yakupi puriq barkukunataqa llashaq rumikunata waskakunawan watanllapa sujitanambaq, wayra ama suq laduman apanambaq. Chayshinallam Jisukristupi allipta kriyiptinchiqqa, payqa ancha yanapawanchiq, ama pipis paymanda atinambaq akrawayn-inchiqta. Chaqa Dyuspa kamachikunan trunumbiqam watadushina kanchiqllapa.

20 Jisukristuqam chay santu trunupa kwartun-man yaykurqan, faburninchiqta rimanambaq. Chayshinam payqa noqanchiqkunapa mas kamachikuq kuranchiq tukuy tyimpupaq rin kaq. Paypa kargunqam mana nunka rinchu ushyakaq. Milkisidikpa kargunshinam rin kaq.

7

Jisukristum unay kura Milkisidikshina

¹ Unay tyimpupipi chay Milkisidikmi Salim llaqtapa gubyirnun karqan.* Paymi Tayta Dyuspa kurambis karqan. (Chay tyimpupim wakin llaqtakunapa gubyirnunguna suldadundin shamushpa, Abrajamba subrinun Lutta ayllundinda piskashpa, aparqanllapa.) Chaymandaqam Abrajanqa kriadungunawan sigishpa, chay gubyirnukunata binsishpa, achka kusasningunata qoch'irqan. Chaymandaqam chay Salim llaqtata pasaykaptinna, chay kura Milkisidikqa lluqshishpa, Abrajanda tingushpa, Tayta Dyusman mañakurqan, Abrajanda yanapanambaq.

² Chaymi Abrajanqa chay qoch'ishqan kusaskunamanda kada dyis partimanda, suq partita akrashpa, dyismunda qorqan chay kura Milkisidikta. Chay shuti Milkisidikmi rimaynimbiqa munan niyta “Allin kamachikuq”, nishpa. Chay Salimqam rimaynimbiqa munan niyta: “Shumaqta kawsaq”, nishpa. Chaymi “Salim llaqtapa kamachikuqnin Milkisidikqa” munan niyta: “Shumaq kawsaqqunapa allin kamachikuqnin”, nishpa.

³ Manam ni pipis yach'anchiqchu: Pikunam karqan chay Milkisidikpa taytan, maman, agwilunguna, nishpaqa. Chaqa Dyuspa Santu Librumbiqam mana ni suq partipi Milkisidik nasishqambaq ni wañushqambaq niwanchiqchu. Chaymi yuyachiwanchiq Tayta Dyuspa Churin

---

* **7:1** Génesis 14.18-20

Jisukristupaq. Chaqa Jisukristupa kura kar-gumbismi mana nunka rinchu ushyacaq.

⁴ Ancha yuyashunllapa: Chay Milkisidikmi ancha baliq kamachikuq karqan maski Abrajanda, nishpa. Chaqa chay ancha baliq ag-wilunchiq Abrajanmi chay qoch'ishqanmanda dyismunda qorqan chay Milkisidikta.

⁵ (Achka watakunamanda chay Abrajamba willkamba churin Libi nasirqan. Chaymandaqam mas achka watakunamanda) Muysisqa liyningunata qoshpa, kamachirqan: “Chay Libipa churingunamanda, willkangunamanda, karu willkangunamanda kurakunata numbrayllapa”, nishpa. Nirqambismi: “Chay kurakunaqam dirichuyuq kanqa, yumbay llaqta masingunamanda, dyismungunata ch'askinanllapa”, nishpa. Chaymi chay llaqta masinguna Abrajamba karu willkanguna kashpapis, chay kurakunata dyismunda qonllapa.

⁶ Piru chay kura Milkisidikmi mana Libipa miraynin kashpapis, yumbay kurakunamanda mas baliq karqan. Chaqa kikin kamachikuq Abrajanmandam dyismunda ch'askirqan. Kanan Tayta Dyus Abrajanda ufrisishqa kaptimbi ancha yanapanambaqmi, chay Milkisidikqa Dyusman mañakurqan, Abrajanda bindisinambaq.

⁷ Chaymi allita yach'anchiqllapa: Milkisidikmi Abrajanmandaqam mas baliq karqan, nishpa. Chaqa mayqan mas baliq runaqam Dyusman mañakun, suqkunata bindisinambaq.

⁸ Libipa karu willkanguna, wañuq kurakunalla kashpapis, noqanchiqkunamanda dyis kusas-

ninchiqmanda suqta ch'askinllapa. Piru Dyuspa Santu Librumbim chay kura Milkisidikpaq niwanchiqllapa: “Chay dyismuta ch'askiq Milkisidikqam mana ushyakashpachu, kawsanraq”, nishpa.

⁹⁻¹⁰ Chaymi yach'anchiqllapa: Chay Milkisidikmi chay Abrajanmanda yumbay mirayninmanda mas baliq. Chay punta isrraylinu kura Libimandapis mas baliqqa, nishpa. Chaqa chay Libiqam Abrajamba churimba willkan kashpa, chay Abrajanmanda minus baliq karqan. [*Nuta: Chaymi yach'anchiq: Jisukristu Milkisidikshina kashpam, yumbay chay suq kurakunamanda masta balin, nishpa.*]

¹¹ Manchu chay punta kura Arunqa Libipa karu willkan karqan. Chaymandaqam yumbay kurakunapa kamachikuqninguna chay Arumba churinguna, willkanguna, karu willkanguna kashqallapa. Paykunaqam Dyuspa liyningunata yach'achirqanllapa agwilunchiq isrraylinukunata. Piru manam atirqanllapachu runakunapa uchangunata pirdunaytaqa. Chaymi Tayta Dyusqa kach'amurqan suq laya mas baliq kurata. Payqam mana nunka wañunchu. Ashwan chay kuraqam Milkisidik kura laya.

¹² Chayshina suq laya kuranchiq shamuptinmi, Taytanchiq Dyusqa suq laya liyta rurarqan.

¹³ Chay punta liykunaqam kamachikurqan, yumbay kurakuna Libipa karu willkanmandalla kanambaq. Piru mushuq liywanqam, Tayta Dyusqa Churin Jisukristuta numbrashqa, mana Libipa karu willkan kaptimbis, ancha baliq kuranchiq kanambaq.

14 Chaqa allitam yach'anchiqllapa: Siñurninchiq Jisukristum Judapa karu willkan, nishpa. Piru Muysispa liyningunaqam mana nirqanchu: “Kurakunam Judapa karu willkanmanda rin kaq”, nishpaqa.

15 Chayraykum allita yach'anchiqllapa: Jisukristum chay Milkisidikshina suq laya kura, nishpa.

16 Chay suq kurakunataqam numbrarqanllapa, Libipa karu willkan kashqanllaparayku. Piru Jisukristum numbradu karqan, kuranchiq kanambaq, ancha pudirniyuq mana nunka wañuq kashqanrayku.

17 Chaymi Tayta Dyusqa Santu Librumbi Churin Jisukristuta kayshina nin:

Tukuy tyimpupaqmi ancha baliq kamachikuq kura kangi, chay kamachikuq kura Milkisidikshina, nishpa.*

18 Chay punta liykunaqam mana atirqanchu washawayninchiqta, mana pudirniyuq kashqanrayku. Chaymi Dyusqa chingachirqan chay punta liykunataqa.

19 Chaqa Muysispa liyningunaqam mana ni pitapis yanaparqanchu, allita kumplinambaq Dyus munashqandaqa. Piru kananqam Jisukristu atin washawayninchiqta, Tayta Dyuswan kawsananchiqllapa.

20 Tayta Dyusmi jurashpa niwashqa kanchiqllapa: “Churiy Jisukristum kamachikuq kuraykilla”, nishpa.

---

* 7:17 Salmo 110.4

21 Manam jurarqanchu: “Libipa karu willkangunallam kurakuna rin kaq”, nishpaqa. Piru Tayta Dyusqam jurashpa, kuranchiq Jisukristuta librumbi kayshina nirqan:

Noqaqam jurashpa mana nunka kambyakashpachu, niyki: “Qamqam tukuy tyimpu kura ringi kaq, chay unay kura Milkisidikshina”, nishpa.*

22 Chaymi Jisukristu noqanchiqkunata sigurawaqninchiq niwanchiq: “Tayta Dyusmi chay punta tratunmanda suq mas allin tratuta qamkunawan rurashqa”, nishpa.

23 Chaqa chay unay kurakunaqam wañurqanllapa. Chaymi suqta suqta numbrarqanllapa, chay wañushqa kurapa rrimplasun kanambaq. Chayshina wañuq kurakuna kashpam, mana atirqanllapachu sigiyta kamachikushpaqa.

24 Piru Jisukristu manana nunka wañuq kashpam, kura kargundaqa mana qonchu suqtaqa.

25 Chaymi noqanchiqkuna paypi kriyiptinchiqqa, washawaqninchiq, alliyachiwanchiq Taytan Dyuswan, tukuy tyimpu paywan kawsananchiqllapa. Chaqa mana nunka wañuq kashpam, tukuy tyimpu Tayta Dyusta mana shaykuq rrugaykan, noqanchiqkunata yanapawananchiq.

26 Chayshina kashpam, Jisukristuqa ancha allin mas kamachikuq kuranchiq. Chaqa payqam ancha allin, ancha santu. Manam nima uchayuqchu. Chaymi Tayta Dyusqa syiluman aparqan, paywan kawsanambaq. Mananam kawsanchu uchayuq runakunawanqa.

---

* 7:21 Salmo 110.4

27 Chaymi Jisukristuqa mana chay unay kamachikuq kurakunashinachu. Chaqa paykunaqam tukuy diya achka animalkunata wanchishpa, qorqanllapa Tayta Dyusta, paykuna kikinda uchangunamanda pirdunanambaq. Chaymandaqam chay wakin animalkunataqa wanchishpa, Dyusta qorqanllapa, llaqta masingunatapis pirdunanambaq. Piru Jisukristuqam suq kutindalla kruspi wañurqan, pay kikin ufrindanchiq kanambaq, Tayta Dyus tukuy tyimpupaq pirdunawananchiq.

28 Muysispa liyningunaqam kamachikurqan, Libipa karu willkanguna mas kamachikuq kurakuna kanambaq, mana justu kaptinllapapis. Piru chaymandaqam Tayta Dyusqa jurashpa, Churinda nirqan: “Qamqam mas kamachikuq kura kangi, mana nunka nima uchayuq kashqaykirayku. Chayshinallam tukuy tyimpupaq mana nima uchayuqchu ringi kaq”, nishpa.

8

Jisukristum mushuq tratuta rurashqa noqanchiqkunawan

1 Allita uyawayllapa. Yumbay chay nishushqaymandaqam kay partisitu mas alli yach'anaykillapa: Chay mas kamachikuq kuranchiq Jisukristum syilupi Tayta Dyuspa allin ladumbi tiyashpa, rrugakuykan noqanchiqkunapaq.

2 Chayshinam Dyuspa Ancha Santisimu Kwartumbi Jisukristuqa kamachikuq isrraylinu

kurashina trabajaykan. Chay lijitimu Ancha Santisimu Kwartutaqam Tayta Dyus kikin syilupi rurashqa. Manam runakunachu rurashqaqa.

³ Yumbay mas kamachikuq kurakunatam numbranllapa, wanchishqa animalkunata, suq laya ufrindakunata Dyusta qonanllapa. Chayshinam Tayta Dyusqa mas kamachikuq kuranchiq Jisukristutapis ubligarqan, suq ufrindata qonambaq. *[Nuta: Chayraykum Jisukristu intrigakarqan wañunambaq.]*

⁴ Kanan Jisukristuqam mana chay Libipa karu willkanchu karqan. Chaymi kay mundupi kashparaq, mana balinmanchu Dyuspa adurana wasimbi kuranchiq kanambaqqa. Chaqa chay Libipa karu willkan kurakunaqam kanraq kanangaman, Muysispa liyningunata kasushpa, ufrindakunata qonanllapa. *[Nuta: Dyuspa Santu Librunda iskibrishqan tyimpupiqam karqanraq Libipa karu willkanmanda kurakuna. Chaymi kay birsikulupi nin “kanangaman kan kurakuna”, nishpa. Piru masdi 1900 watakuna tukuynam chay laya kurakunaqam manana kashqachu.]*

⁵ Piru syilupim kan Dyuspa mas lijitimu adurana wasin, mas lijitimu kurambis. Chaqa kay pachapi chay atun karpamanda adurana wasiqam suq dibujushinalla kashpa, rikachiwanchiqllapa: Syilupim kay laya wasi kan, nishpa. Chaymi Tayta Dyusqa chay Sinayi urqqopi Muysista rikachirqan suq mwistrata, chay rikachishqandashina ruranambaq.*

⁶ Piru mushuq kuranchiq Jisukristum mas al-

---

* 8:5 Éxodo 25.40

lita yanapawanchiq chay punta kurakunamanda. Chaqa abugadunchiq kashpam, mas shumaqta ufrisiwaqninchiq, mas allin tratuta Dyuswan, noqanchiqkunawan rurashqa.

⁷ Chay punta tratu tukuy imapi ancha allin kaptinqam, mana suq mushuq tratutaqa ruranandachu.

⁸ Piru chay unay agwilunchiqkunaqam mana kasurqanllapachu Dyus nishqandaqa. Chaymi paykunata uchayuqkunapaq riqsirqan. Chayraykum Santu Librumbi nirqan:

Suq tyimpupim noqaqa Isrrayilpa karu willkangunawan, Judapa karu willkangunawan suq mushuq tratuta rini ruraq.

⁹ Chay mushuq tratuta paykunawan rurashpaqam, manana rinichu ruraq chay punta tratutashinaqa. Chaqa unay tyimpupi agwilungunata Ijptu nasyonmanda surqoshpam, chay punta tratutaqa ruraraqay. Piru chay tratutaqam mana kumplirqanllapachu. Chayraykum paykunataqa manana yanapashpachu wichukurqani.

¹⁰ Chaymi suq mushuq tratuta rini ruraq chay Isrrayilmanda kaqkunawan. Suq diyam yuyaynimbi liyniykunata rini ruraq. Shunqonllapapi rini yanapaq, kamachikushqayta kasushpa kawsananllapa. Chaymi paykunapa Dyusnin rini kaq. Paykunaqam wambraykuna rinllapa kaq.

¹¹ Chay tyimpupim takshakuna, atungunapis shunqonllapapi rinllapa riqsiwaq.

Chaymi mana nisisaryuchu kanqa, ni llaqta masingunata ni ayllungunata yach'achinanllapa: “Tayta Dyustar riqsiy”, nishpaqa. Chaqa yumbaymi allita rinllapa riqsiwaq.

¹² Kanan uchangunata pirdunashpam, chay mana alli rurashqangunata manana nimatapis rinichu yuyaq, nishpa.*

¹³ Tayta Dyusmi nirqan: “Suq mushuq tratutam rini ruraq” nishpa, chay punta tratuta mana baliqpaqna riqsishqanrayku. Chaymi chay punta tratuqa dasna rin ushyakaq.

9

Kay pachapi Dyuspa adurana wasinqam syilupi kaq wasinshina karqan

¹ Tayta Dyusmi unay tyimpupi chay punta tratuta rurashpa kamachirqan, pay munashqan-shina chay karpamanda adurana wasipi aduranaanllapa.

² Kanan chay adurana wasinqam ishkay kwartuyuq karqan. Chay ishkay kwartukunaqam suq kurtinawan akradu karqan. Chay punta kwartupiqam suq kandiliru syiti rikrayuq karqan. Chay kwartupiqam suq mesapis karqan. Chay mesapa sawambiqam Dyusta qoshqan ufrinda tandakuna karqan. Chay punta kwartuqam “Santu Kwartu” shutiq.

³ Chay kwartupa kurtinamba uku ladumbim suq kwartu karqan. Chay kwartuqam shutiq: “Ancha Santisimu Kwartu”, nishpa.

---

* **8:12** Jeremías 31.31-34

4 Chay kwartupa kurtinamba ladumbim suq taksha pata altar uruwan llutadu karqan. Chaypim rupachiqllapa insinsyuta. Chay kwartupim Dyuspa Santu Kajunnin karqan. Chay kajumba sawan ukunmi uruwan llutadu karqan. Chay kajumba ukumbim suq jarra urumanda karqan. Chay jarrapa ukumbiqam waqaycharqanllapa Dyus kach'amushqan manaya mikunata. Chay kajumbiqam karqambis chay punta kura Arumba pallpamushqa burdunnin. Chay kajumbillam karqambis chay ishkay rumi tablashina. Chaykunapim Dyuspa Punta Tratun iskibridu karqan.

5 Chay kajumba kirpanamba sawambim karqan urumanda ishkay anjil alayuqkuna, yach'ananchiqllapa: Chay Ancha Santisimu Kwartupim llipyaykaq Tayta Dyus isrraylinukunata uchangunamanda pirdunan, nishpa. Kanalitanqam manana kanchu lugar tukuy imapaq nishunayllapa. Chaymi chaykunapaqlla niykillapa.

6 Chayshinam chay karpamanda adurana wasipi tukuy imata allicharqanllapa, Dyusta adurananllapa. Chay Santu Kwartumanmi tukuy diya achka kurakuna yaykuqllapa, ufrindakunata apamushpa, Dyusta adurananllapa.

7 Piru Dyuspa chay Ancha Santisimu Kwartunmanqam suq kutindalla kada wata chay mas kamachikuq isrraylinu kuralla yaykuq. Chayshina yaykunambaqqam aparqan suq animalpa yawarninda. Chay yawar ufrindatam Santisimu Kwartuman apaq, Tayta Dyus chay kurata, llaqta masingunatapis wakin laya

uchangunamanda pirdunanambaq. Chay laya uchakunataqam rurashqallapa karqan, mana yach'ashpa: ¿Uchatachu ruraykani ichu mana? nishpa.

⁸ Chay ishkay kwartukunapaqmi Dyuspa Santu Ispiritun kayshina yach'achiwanchiq: Kurakunaqam chay Santu Kwartumanlla atirqanllapa yaykuyta, nishpa. Piru manaraqmi atirqanllapachu yaykuyta chay Ancha Santisimu Kwartumanqa, suq kurtinawan arkadu kashqanrayku.

⁹ Tukuy chaykunaqam suq kumparasyunshina kay tyimpupaqqa. Chaqa allitam yach'achiwanchiq: Chay animalkunata wanchishpa, yawarninda Tayta Dyusta qoshpapismi, mana atinchiqchu shunqonchiqta kambyayta, ama uchayuq kananchiqllapaqa.

¹⁰ Chay unay liykunaqam yach'achiwanchiq sawa kwirpunchiqpaqla. Chaqa yach'achiwanchiqmi: Imam alli mikunanchiq, upyananchiq, imashina mayllakunanchiq, nishpa. Chaykunaqam balirqan Tayta Dyus mushuq tratunda ruranangamanlla.

¹¹ Piru Jisukristum shamushqana, ancha baliq mas kamachikuq kuranchiq kanambaq. Chaymandaqam syiluman kutirishpa, Dyuspa adurana wasinman yaykushpa, tukuy imapi yanapawanchiq. Dyuspa chay wasin syilupi kaqqam masta balin kay pachapi runakuna rurashqan adurana wasimandaqa.

¹² Chayshinam Jisukristuqa kikin yawarninda ich'ashpa, anaq syilupi Dyuspa Ancha Santisimu Kwartunman yaykushpa, chay yawarninwan uchanchiqkunapaq pagarakurqan, tukuy

tyimpu paywan kawsananchiqllapa. Manam yaykurqanchu achka bwiltasta, chibukunapa, mishirukunapa yawarninda apashpaqa.

¹³ Kanan chay kurakunaqam turukunapa, chibukunapa yawarninwan runakunata chaqchunllapa ichu rupachishqa mishirukunapa ush'panda yakuwan taqllushpa, chaqchunllapa, sawa kwirpunlla limpyu kanambaq.

¹⁴ Piru chay achka laya ufrindamandaqam Jisukristu rurashqan ufrinda masta balin. Chaqa wañushpam, yawarninwan noqanchiqkunapaq pagarakurqan, amana uchayuq kananchiqllapa. Chaymi mana nunka ushyacaq Santu Ispiritu yanapaptin, Jisukristu Tayta Dyusman intrigakarqan, kruspi wañushpa, mana nima uchayuq ufrinda kanambaq. Chayshina yawarninda ich'ashpam, yumbay uchanchiqmanda pirdunawashqa kanchiq, kawsaq Dyusninchiqta allita sirbishpa kawsananchiq.

¹⁵ Chayshina Jisukristu abugadunchiq kashpam, wañushpa, mushuq tratuta rurashqa ufrisikushqanshina, Tayta Dyus yumbay akrashqangunata pirdunawananchiq, tukuy tyimpu paywan kawsananchiqllapa. Chayshina wañushpaqam, chay punta tratuta kasuqkunatapis uchangunamanda washarqan.

¹⁶⁻¹⁷ Manchu runakuna manaraq wañushpaqa, suq papilpi suq tratuta ruran: “Kay kusasniykunam kay iskiqrishqaykunapaq kidanqa”, nishpa. Piru manaraq wañuptinqam, manaraq balin chu chay tratuqa. Wañuptinraqmi balin, kusasninguna suqkunapaqna kidanambaqqa.

¹⁸ Chayshinallam chay punta tratupis

balirqan, chay animalkunapa yawarninda ich'ashqanrayku.

¹⁹ Chaymi chay punta tratuta ruranambaqqa, Muysisqa puntata Dyuspa liyningunata liyirqan yumbayllaqta masin isrraylinukuna uyanambaq. Chaymandaqam mishirukunata chibukunata wanchishpa, yawarninda yakuwan taqlurqan. Chaymandaqam suq qeritupi chupika millwata wangushpa, chay yawarwan nuyuchishpa, Dyuspa Santu Librunda, yumbay runata warmita chaqchurqan.

²⁰ Chaymandaqam Muysisqa paykunata nirqan: “Kay yawarwanmi qamkunata chaqchuyki, intyindinaykillapa: Tayta Dyuswan kay tratuta rurashpa, pay nishqanda allita kumplishunllapa”, nishpa.

²¹ Chayshinallam chay unay karpamanda adurana wasipi manaraq aduraptinllapa, Muysisqa chay wasita, tukuy imandinda yawarwan chaqchurqan.

²² Chaqa Tayta Dyusqam liynimbi kamachishqa karqan, paykunata yaqqa yumbay kusasningunatapis yawarwan pichananllapa. Chayshina yawarta ich'ashqanraykum, Dyusqa uchangunamanda pirdunan; manaqa manam pirdunanchu.

Jisukristum wañurqan, yumbay uchanchiq-manda pirdunawananchiq

²³ Muysispa liyningunapim nirqan, chay karpamanda adurana wasita tukuy imandinda animalkunapa yawarninwan pichananllapa. Piru chay karpamanda wasi kusasninwanqam syilupi kaq kusaskunapa rritratunshinalla

karqan. Chaymi syilupi kaq kusaskunaqa munan, mas allin ufrinda yawarwan pichadu kanambaq.

²⁴ Kanan Jisukristuqam mana yaykurqanchu kay pachapi kaq adurana wasimanqa. Chaqa chay wasitaqam runakunalla rurarqan Dyuspa allip wasin syilupi kaqtashina. Ashwanmi Jisusqa rirqan syilupi kaq allip adurana wasiman, waqman yaykushpa, Tayta Dyuspa ñawpambi ancha rrugakunan noqanchiqkunapaq.

²⁵ Chay isrraylinukunapa mas kamachikuq kuranqam tukuy wata chay Ancha Santisimu Kwartuman yaykun, animalpa yawarninda apashpa. Piru manam nisisaryuchu karqan Jisukristu kutin kutin wañunanqa, yumbay uchanchiqmanda pirdunawananchiqqa.

²⁶ Chaqa Jisukristu tukuy wata kurashina Dyuspa wasinman yaykuykaptinqach'i, achka kutinda wañunanda kay munduta rurashqanmandapacha. Piru payqam mana achka kutindaqa wañurqanchu. Ashwanmi kay ultimu tyimpukunapi kay pachaman shamushpa, suq kutindalla kruspi wañushpa, pay kikin intrigakarqan, ancha baliq ufrinda kashpa, yumbay uchanchiqmanda pirdunawananchiq.

²⁷ Yumbay runakuna, warmikunaqam suq kutindalla rinchiqllapa wañuq. Chayshina wañushpaqam, Tayta Dyuspa ñawpanman rinchiqllapa riq, pay jusgawananchiq.

²⁸ Chayshinallam Jisukristupis suq kutindalla wañurqan, achka runata, warmita yumbay uchanchiqmanda pirdunawananchiq. Chaymandaqam mushuqmanda rin kutimuq. Piru mananam rinchu kutimuq uchanchiqmanda

washawananchiqqa. Ashwanmi kutimunqqa, payta yumbay shuyaqqunata syiluman apawananchiq.

10

¹ Muysispa liyningunapismi Jisukristupa llandunshinalla kashpa, suq partilla Dyuspaqqa yach'achiwanchiq. Manam yumbaytachu. Chayraykum isrraylinukuna llaqta masinchiq kutin kutin Dyuspa adurana wasinman rishpa aduraq, tukuy wata chay animalkunata wanchiptinllapapis, mana atinllapachu yach'ayta: Dyuspaqqam manana uchayuqchu kani, nishpaqa.

² Chaqa Muysispa liyninguna allipta yanapawaptinchiq amana uchayuq kananchiqqam, llaqta masinchiq isrraylinukunaqa manana kutin kutinqa chay animalkunata wanchinmanllapachu, ufrindanda qonambaqqa. Chaqa suq bwiltatalla chay animalkunata wanchishpam, manana yuyanmanllapachu: Uchayuqraqmi kani, nishpaqa. Ashwanmi manana uchayuqchu kanmanllapa.

³ Piru chay ufrindangunawanqam mana atishqallapachu washakayta. Ashwanmi chay animalkunata watan watan wanchishpaqa, uchangunata yuyashpa, yach'anllapa: Uchayuqmi kani, nishpa.

⁴ Chaqa chibukunapa turukunapa yawarninwanqam mana nunka atinchiqchu washakayta yumbay uchanchiqmandaqqa.

⁵ Chaymi Jisukristu kay munduman shamushpa, Tayta Dyusta kayshina nirqan:

Qamqam mana munangichu, runakuna animalkunata wanchishpa, ufrindata qoshunanllapaqa. Chaymi kwirpuyyuqta rurawashpa, kay pachaman kach'amuwashqa kangi.

⁶ Chaqa runakuna animalkunata wanchishpa, rupachishpa, qoshuptinllapa, uchangunata pirdunanaykiqam, mana kushikungichu.

⁷ Chaymi niyki: “Taytitu Dyus, Santu Libruyki noqapaq nishqanshinam kayman shamushqa kani, munashqaykita ruranaypaq”, nishpa.*

⁸ Chayri allita yuyashunllapa: Puntatam Jisukristu Tayta Dyusta kayshina nirqan: “Chay runakuna animalkunata wanchishpa, rupachiptinllapa, uchangunata pirdunanaykiqam, mana kushikungichu”, nishpa. Muysispa liyninguna chayshina rurananllapa kamachiptimbismi, Dyustaqa mana kushichinchi.

⁹ Chaymandaqam Jisukristu Tayta Dyusta nirqan: “Kaymanmi shamushqa kani, qam munashqaykishina ruranaypaq”, nishpa. Chaymi yach'anchiq: Tayta Dyusqam manana munanchu animalkunata wanchinanchiqqa. Ashwanmi Jisukristuta kach'amurqan, wañunambaq, uchanchiqkunamanda washawananchiq.

¹⁰ Chaymi Jisukristu, Tayta Dyus munashqanda rurashpa, suq kutindalla kruspi wañurqan, tukuy tyimpupaq washawananchiq, amana uchayuq kananchiqllapa.

---

* **10:7** Salmo 40.6-8

¹¹ Yumbay chay isrraylinu kurakunaqam tukuy diya animalkunata wanchishpa, kutin kutin ufrindanllapa. Chayshina ufrindashpismi, mana nunka pirdunaduchu kidanllapa uchangunamandaqa.

¹² Piru Jisukristuqam suq kutindalla wañurqan, runakunata, warmikunata yumbay uchanchiqmanda pirdunawananchiq. Chaymandaqam wañushqanmanda kawsamushpa, Tayta Dyuspa allin ladumbi tiyarqan.

¹³ Chaymi kananqa chaypi shuyakuykan, Tayta Dyus payta yumbay kuntraqkunata binsishpa, ch'akingunapa waranman rurashpa sarrunanganman.

¹⁴ Chaqa Jisukristum suq kutindalla wañushpa, tukuy tyimpupaq pirdunawarqanchiq, amana uchata rurashpa kawsananchiqllapa.

¹⁵ Chayshinallam Dyuspa Santu Ispiritumbis Santu Librumbi kayshina yach'achiwanchiq:

¹⁶ Tayta Dyusmi chay unay agwilunchiqkunata nirqan: Suq tyimpumandam noqaqa karu willkaykikunawan suq mushuq tratuta rurashpa, kamachikushqayta rini yuyachiq shunqonllapapi. Chayshina yuyachiptiyimi, paykunapa yuyaynimbiqa chay liyniykuna iskibrishqashina rin kidaq, nishpa.*

¹⁷ Chaymandaqam nirqambis:

Uchangunata pirdunashpam, manana nunka rinichu yuyaq, nishpa.*

---

* **10:16** Jeremías 31.33   * **10:17** Jeremías 31.34

18 Chayshina Tayta Dyus uchanchiqmanda pirdunawashqa kaptinchiqmi, manana nisisaryuchu animalkunata wanchinanchiqqa.

Tayta Dyuspi masta kriyishunllapa

19 Chayrayku kriyiq masitakuna, noqanchiqkunaqa amana manchashunchu. Ashwanmi kushikushpa, chay Ancha Santisimu Kwartuman atinchiqna yaykuyta, Dyusta adurananchiqllapa. Chaqa Jisukristu kikinmi yawarninda ich'ashpa, wañushpa,

20 chay Ancha Santisimu Kwartumba kurtinanda llikishpa, kich'arqan, Tayta Dyuspa ñawpanman yaykunanchiqllapa. Chayshina wañushpam, suq mushuq ñandashina rurarqan, Tayta Dyusman ch'ayananchiqllapa.

21 Kananqam Jisukristuqa mas kamachikuq kuranchiq kashpa, Dyuspi yumbay kriyiqkunata kamachiwaykanchiq.

22 Chayri uchanchiqkunata dijashpa, limpyu shunqoyuq kashpa, Tayta Dyuspi allita kriyishunllapa. Chaqa payqam shunqonchiqkunata mayllashqa, amana uchayuq kananchiqllapa, ashwan limpyu yakuwan mayllakushqashina kashpa, payta adurananchiq.

23 Chaqa allitam yuyakunchiqllapa: Tayta Dyusmi tukuy ufrisiwashqanchiqta rin kumpli, nishpa. Chayraykur Jisukristupi mana shaykuq kriyishpa,

24 allita yuyashunllapa, yanapanakushpa, kuyanakushpa, allita rurashpa, kawsananchiqllapa.

²⁵ Chayri mana shaykuq tandakashunllapa, Dyusta pulla adurananchiq. Amar kashunllapachu chay mana tandakaqkunashinaqa. Chaqa yach'anchiqllapam: Siñurninchiq Jisukristum utqana rin kutimuq, nishpa.

²⁶ Chaqa allip kaqta yach'akushpa, chaymanda Jisukristumanda akrakashpa, yach'aykashpa uchata ruraptinchiqqam, manana kanchu pipis washawananchiqqa.

²⁷ Chaymi chay akrakaqkunaqa shuyaykanllapa jwisyu diyapi chay manchaypaq ninapi chingadu kanambaq Dyusta suq kuntraqkunawan.

²⁸ Mayqan runa ichu warmi Muysispa liyningunata mana kasuptinllapa, ishkay ichu kimsa tistigukuna payta shimbiptinllapaqam, juyiskunaqa mana llakipashpachu, kamachikunllapa wanchinanllapa.

²⁹ Piru Tayta Dyusqam mas jwirtita rin kastigaq Churin Jisukristuta disprisyakunata. Chaqa paykunaqam Jisukristupa ich'ashqan yawarninda disprisyashpa, Dyuspa Santu Ispiritun kuyawaqninchiqta musyaykanllapa. Manam munanllapachu ch'askiyta Dyuspa mushuq tratunda. Chaymi paykunaqa mana atinqallapachu washakayta.

³⁰ Chaqa allitam yach'anchiqllapa Tayta Dyus kayshina nishqanda: “Chay mana alli ruraqkunatam rini kastigaq”, nishpa. Chaymandaqam nirqambis: “Chay wambraykunatam noqalla rini jusgaq, allitachu rurashqa ichu mana”, nishpa.*

---

* **10:30** Deuteronomio 32.35-36

³¹ ¡Ancha manchaypaqmi, pudirniyuq Dyus-ninchiqpa makinman ishkinanchiqqa!

³² Allitar yuyayllapa imashinam karqan chay unay tyimpukunapi, Jisukristupi chayraq kriiptikillapaqa. Chaqa ancha padisishpawpismi, qamkunaqa mana shaykuq paypi yuyakurqayki.

³³ Wakinnikitam musyashushpa maqashurqanllapa yumbaypa ñawpambi. Chayshina ruraptinllapam, wakinnikiqa chay padisiqkunawan tandakarqaykillapa, pulla padisinaykillapa.

³⁴ Karsilpi kaqkunatapismi llakipashpa, yanaparqaykillapa. Jisukristupi mana kriy-iqkuna tukuy imaykikunata qoch'ishuptimbismi, mana piñakushpachu, ashwan kushikushpa, kawsarqaykillapa. Chaqa yach'arqaykillapa: Anaq syilupim Tayta Dyus yumbay kusaninchiq-manda mas allin mana ushyakaq kusaskunata rin qowaqninchiq, nishpa.

³⁵ Chayri qamkunaqa ama disanimakaychu. Chaqa Dyuspi mana shaykuq yuyakushpaqam, suq ancha shumaq primyuta ringillapa ch'askiq.

³⁶ Chayri ama shaykushpachu, Dyus munashqanda rurashpa, kawsayllapa. Chayshina kawsaptikillapam, Tayta Dyusqa tukuy ima ufrisiwashqanchiqta rin qoshuqllapa.

³⁷ Chaqa Dyuspa Santu Librumbim kayshina nin:

Washadurnikiqam mana unayashpachu, ancha utqana rin shamuq.

³⁸ Chayri allita ruraqkunaqa noqapi kriyishpa, kawsanqallapa. Piru suq runa noqamanda

akrakaptinqam, paywanqa mana kuntintuchu rini kaq, nishpa.*

39 Piru noqanchiqkunaqam mana chay akrakaqshinachu kanchiq. Chaymi mana rinchiqchu chingaq paykunashina. Ashwanmi Jisukristupi kriyishpa, tukuy tyimpu rinchiqllapa kawsaq.

11

Tayta Dyuspi ancha yuyakushunllapa

¹ Tayta Dyuspi allipta kriyishpam, ancha allita yuyakunchiqllapa: Yumbay niwashqanchiqtam rin kumpli, nishpa. Chaqa chay niwashqanchiqta manaraq rikashpapismi, allita yach'anchiqllapa: Yumbaytam rin ruraq, nishpa.

² Chayshina unay agwilunchiqkuna Tayta Dyuspi allita yuyakuptinllapam, Dyusqa paykunapaq ancha kushikurqan.

³ Noqanchiqpismi Tayta Dyuspi kriyishpa, allita yach'anchiqllapa: Payqam rimashpalla, kay pachata, sylutapis, tukuy imandinda rurarqan, nishpa. Chayshinallam Tayta Dyusqa mana kashqanmanda tukuy ima rikashqanchiqta rurarqan.

⁴ Yuyashumbis chay (punta runa Adamba churin) Abilpi. Payqam Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, animalninda wanchishpa, Dyusta qorqan. Chayshina ufrindaptinmi, Tayta Dyustaqa ancha kushichirqan maski chay masan Kayinmanda. Chaymi Tayta Dyusqa ufrindanda

---

* **10:38** Habacuc 2.3-4

shumaqta ch'askishpa, nirqan: “Qamqam munashqayta allita rurangi”, nishpa. Chayshina chay Abil wañushqa kaptimbismi, suq shumaq ijimplu kidashqa noqanchiqkunapaq, payshina Dyuspi yuyakushpa, kawsananchiqllapa.*

⁵ Chay unay Inukpismi Tayta Dyuspi ancha allita yuyakurqan. Chaymi mana wañurqanchu. Ashwanmi Tayta Dyus syiluman aparqan, paywan kawsanambaq. Chaymi manana pipis kay allpapiqa tarirqanchu. Chaqa Dyuspa Santu Librumbim niwanchiqllapa: Tayta Dyus manaraq apaptinmi, chay Inukqa payta ancha kushichishpa kawsarqan, nishpa.*

⁶ Piru Tayta Dyuspi mana yuyakushpaqam, mana pipis atinchiqchu paytaqa kushichiyta. Chaqa Tayta Dyusta adurananchiqqam, puntata munan allita kriyinchiq: Kanmi Dyus. Payman qemikaptiyqam, ancha rin yanapawaq, nishpa.

⁷ Chay unay Nuwipismi Tayta Dyuspi allita yuyakushpa kawsarqan. Chaymi Dyus payta niptin, suq atun wambuq wasita ruranambaqqa, manaraq nima tamyata rikashpapis, chay nishqanshina ruraraqan. Chayshina rurashpaqam, warminda wambrangunata yakumanda washarqan. Piru chay runa masingunaqam ancha uchayuq kidarqanllapa, Dyusta, Nuwita mana kriyishqanllaparayku. Chaymi yakuman seqashpa, ch'uqashpa, limpu wañurqanllapa. Piru Tayta Dyusmi Nuwita allin runapaq riqsirqan, paypi allita kriyishqanrayku*

---

* **11:4** Génesis 4.4   * **11:5** Génesis 5.24   * **11:7** Génesis 6.9-22

⁸ Chaymandaqam chay unay Abrajambis Tayta Dyuspi allita yuyakurqan. Chaymi Tayta Dyus payta niptin: “Suq shumaq nasyundam rini qoshuq”, nishpaqa, chay Abrajanqa llaqtanmanda llugshirqan, chay ufrisishqan nasyunman rinambaq. Mana yach'ashpa: ¿Maymanmi rini riq? nishpapismi, Dyuspi yuyakushpa rirqan.

⁹ Chaymandaqam Tayta Dyus nishqan nasyunman ch'ayashpaqa, Abrajanqa chay nasyumbiqa furastirushina tiyarqan. Mana ch'akrayuq kashpam, karpamanda wasikunapi tiyarqan. Tayta Dyusqam wambran Isakta, willkan Jakubutapis ufrisishqa karqan, chay nasyunda qonambaq. Piru paykunapismi Dyuspi yuyakushpa, chay karpa wasikunapilla tiyarqanllapa.

¹⁰ Chaqa chay Abrajanqam ancha yuyakurqan: Dyusmi suq allin simyintuyuq llaqtata rin ruraq noqaykunapaq. Chay llaqtaqam mana nunka rinchu ushyakaq, nishpa.*

¹¹ Chay Abrajamba warmin Sarapismi Dyuspi ancha yuyakurqan. Chaymi Tayta Dyus paytaqa niptin: “Ringim qeshyaq wambrituykita”, nishpaqa, kriyirqan. Mana ni suq wambrayuq kashpa, ancha byijitana kashpapismi, Dyusta allita kriyirqan: Rinmi kumpliqa chay ufrisishqanda, nishpa. Chaymi Tayta Dyus chay Sarata yanaparqan, wambrituyuq kanambaq.

¹² Chayshina chay Abrajan ancha byijitu kaptimbismi, warmin Saraqa wambran Isakta qeshyarqan. Chaymandaqam chay

---

* **11:10** Génesis 12.1-4; 13.3, 18

wambran Isakpa karu willkanguna ancha achkayarqanllapa, lusirukunashina ichu mar yakupa manyambi aqokunashina. Chaymi kananqa manana atinchiqchu yupayta yumbay paykunataqa.*

¹³ Yumbay chay punta agwilunchiqkunaqam chay ufrisishqan nasyundaqa manaraq ch'askishpachu wañurqanllapa. Piru wañunan diyakamanmi allita yuyakurqanllapa: Tayta Dyusmi suq diya karu willkanchiqkunata rin qoq chay ufrisiwashqanchiq nasyunda, nishpa. Chaymi chay nasyundaqa karumanda rikaykaqshina kashpa, nirqanllapa: “Manaraq llaqtayuqshinam kanchiq. Kay pachapiqam furastirukunashina kawsanchiqllapa”, nishpa.

¹⁴ Chayshina nishpam, yumbayta intyindichiwanchiq: “Manaraq nasyunniyuq kashpapisimi, Dyuspi yuyakushpa, noqaykuna shuyakuykani, suq nasyunniyuq kanaypaqllapa”, nishpa.

¹⁵ Manam munarqanllapachu kutiriyta chay punta nasyunninmanqa. Piru munashpaqam, atinanllapata kutiriyta.

¹⁶ Piru paykunaqam shuyakuykarqan, Tayta Dyus mas allin nasyunda paykunapaq syilupi rurangaman. Chaymi Tayta Dyusqa paykuna-paqqa mana nimatapis penqakurqanchu. Ashwanmi nirqan: “Paykunapa Dyusninmi kani”, nishpa. Chaymi paykunapaqqa syilupi suq llaqtata rurashqa.

¹⁷⁻¹⁸ Tayta Dyusmi Abrajanda ufrisishqa karqan, wambran Isakmanda ancha achka

---

* **11:12** Génesis 17.15-19; 21.1-3

karu willkayuq kanambaq. Chaymandaqam Tayta Dyus Abrajanda mallipashpa, nirqan: “Kuyashqayki churiki Isakta wanchishpa, ufrindatashina qoway”, nishpa. Chaymi Abrajanqa Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, churinda mana mich'ashpachu, aparqan wanchiq.

¹⁹ Chaqa Abrajanqam ancha yuyakurqan: Isaksituyta wanchiptiyimi, Tayta Dyusqa atin kawsachimuyta, nishpa. Chaymi Tayta Dyusqa Abrajanda chayshina mallipashpa, nirqan: “Amana wanchiychu churikitaqa”, nishpa. Chaymi Abrajanqa churin Isakta wanchiykashqanmanda Tayta Dyus washarqan.*

²⁰ Chaymandaqam Isakpis Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, payman mañakurqan, wambran Jakubuta, Isawta yanapanambaq.*

²¹ Chayshinallam chay churin Jakubupis wañunambaqna kashpa, Tayta Dyuspi ancha yuyakushpa, mañakurqan, churin Jusipa wambrangunata yanapanambaq. Chayshina wañunambaq kashpapismi, burdunninwan tanqakashpa, Tayta Dyusta adurarqan.

²² Chay churin Jusipismi, wañunambaq kashpaqa, Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, ayllungunata nirqan: “Suq diyam karu willkanchiqkuna kay nasyun Ijiumanda rinllapa lluqshiq. Chayshina lluqshishpaqa, tulluykunata apanqallapa, Dyus ufrisishqan nasyumbi pambarinanllapa”, nishpa.*

* **11:19** Génesis 22.1-14 * **11:20** Génesis 27.27-29, 39-40 * **11:22** Génesis 50.24-25

23 Chaymandaqam chay Ijiptupi tiyaqkunapa gubyirnun Farun kamachikurqan, isrraylinukunapa yumbay ullqo wambritu nasiqkunata wanchinanllapa. Chay tyimpupim Muysis nasirqan. Piru taytanwan mamanmi Muysistaqa rikarqan ancha shumitaqta. Chaymi Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, chay kamachikuq Farunda mana kasushpachu, kimsa killata pakarqanllapa, ama pipis wanchinambaq. *[Nuta: Pakadu kaptinqam, chay Farumba chinan tarishpa, aparqan wasinman kriyaq. Chaymi Farumba willkanshinana karqan. Liyiy Éxodo 1.22-2.10.]*

24 Chaymandaqam chay Muysisqa wiñashpa, atun runa kashpanaqa, Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, manana munarqanchu chay kamachikuq Farumba willkanshina kawsaytaqa.

25 Ashwanmi tukuy iman kaqta dijashpa, isrraylinu masingunawan padisirqan. Chaqa manam munarqanchu uchata rurayta, suq tyimpupaqlla kushikunambaqqa.

26 Chay Muysisqam ijiptinukunawan kidashpa, ancha qellayniyuq, tukuy imayuq kananda. Piru payqam ancha yuyakurqan: Tayta Dyusmi suq Washadurta rin kach'amuq, Isrrayilmanda kaqkunata yanapawananchiq, nishpa. Chaymi Tayta Dyuspa wambrangunawan pulla padisirqan, suq tyimpupi Dyusmanda primyunda ch'askinambaq.

27 Chayraykum Muysisqa Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, chay piñakuq gubyirnuta mana manchashpachu, Ijiptumanda lluqshirqan. Chaqa Tayta Dyusta rikashpashinam

animakarqan, Dyus munashqanda ruranambaq.

²⁸ Chaymandaqam Muysisqa Dyuspi ancha yuyakushpa, Ijptuman kutirishpa, chay punta Paskwa fyistata rurashpa, yumbay isrraylinu masingunata kamachirqan, (uñitakunata ichu chibitukunata wanchishpa), yawarninwan wasimba pungungunapa numbralninda, markungunata pasanambaq, Dyuspa wanchikuq anjilnin chay yawarta rikashpa, chay isrraylinukunapa kulaka wambrangunata ama wanchinambaq.*

²⁹ Chaymandaqam chay suq isrraylinukunapis Dyuspi allita yuyakushpa, chay Chupika Mar Yakuta suq chaki ñandashina pasarqanllapa. Piru ijiptinu suldadukuna ikinllapata riykaptin piskaqmi, Tayta Dyusqa waqmanda, kaymanda yakuta tandarqan. Chaymi yumbay chay suldadukunaqa ch'uqashpa wañurqanllapa.*

³⁰⁻³¹ Chaymandaqam chay warmi Rrab shutiqpis Dyuspi allita yuyakurqan. Payqam qellayrayku suqwan suqwan puñushqa karqan. Piru isrraylinukuna manaraq chay Jirikuman ch'ayaptinmi, chay warmiqa chay ishkey chapakuq isrraylinukunata pakashpa washarqan. Chaymandaqam isrraylinukuna Tayta Dyuspi allita yuyakushpa, syiti diyas tukuyta achka bwiltasta chay Jiriku llaqtapa rridurninda purirqanllapa. Chayshina puriykaptinllapam, chay llaqtapa atun murallanguna bulakarqan. Chaymi chay isrraylinu suldadukuna yaykushpa, chay Jirikupi

* **11:28** Éxodo 12.21-28   * **11:29** Éxodo 14.21-31

yumbay tiyaqkunata wanchirqanllapa, Dyusta mana kasushqanrayku. Piru chay warmi Rrabtaqam mana wanchirqanllapachu.*

³² Piru kambismi Dyuspi achka kriyiqkuna, paykunapaq iskibrishunaypaq. Piru manam kanchu tyimpu chay Jidiyumba, Barakpaq, Samsumba, Jiptipaq, Dabidpaq, Samwilpaq, Dyuspaq rimaqkunapaq, qamkunata iskibrishushpa yach'achishunayqa.

³³ Dyuspi chay kriyiqkunaqam pilyashpa, nasyungunata binsirqan. Suqkunaqam nasyungunapi allita kamachikurqan. Wakingunaqam Tayta Dyus ufrisishqanda ch'askirqan. Suqkunaqam liyungunapa shimingunata kirparqan, ama wanchinanllapa.

³⁴ Suqkunaqam manchaypaq lumyaykaq ninata wanchirqanllapa. Suqkunaqam washakarqanllapa, ch'iqniq runakuna atun kuchilluwan munaptinllapa wanchiyta. Suqkunaqam mana jwirsayuq kashpapis, ancha jwirsayuqpaq tikrakarqanllapa. Chaymi ancha achka kuntraq suldadukunata binsirqanllapa.

³⁵ Tayta Dyuspi wakin kriyiq warmikunam rikarqanllapa wañushqa ayllunguna kawsamuptin.

Piru Dyuspi wakin kriyiqkunaqam payta mana ñigashqanrayku wañurqanllapa. Chaqa suq ch'iqniqkunaqam ancha padisichishpa wanchirqanllapa. Piru Dyuspi chay kriyiqkunaqam yach'arqanllapa: Wañushpaqam, syiluman

---

* **11:30-31** Josué 6.12-20

rinchiqlapa riq, mas allita kawsananchiq, nishpa.

³⁶ Suqkunataqam ancha asipashpa, asutishpa, kadinakunawan watashpa, karsilarqanllapa, Tayta Dyuspi kriyishqanrayku.

³⁷ Suqkunataqam sitashpa, wanchirqanllapa. Suqkunataqam sirruchuwan kuchushpa, wanchirqanllapa. Chayshinam ancha mallipadu karqanllapa. Wakingunataqam atun kuchilluwan puntiyashpa wanchirqanllapa. Suqkunataqam wasingunamanda wichukuptinllapa, wishakunapa, chibukunapa qarangunatalla kapakushpa, ancha pubrikunana kashpa, waqta, kayta rirqanllapa. Chayshinam chay kuntraqkunaqa ancha padisichishpa qesacharqanllapa.

³⁸ Chaymi chay kriyiq masinchiqkunaqa rirqanllapa tiyaq chay chakishqa chuncha lugarkunapi, qaqakunapi, mach'aykunapi, ush'kukunapi. Piru paykunaqam ancha balirqan maski yumbay chay qesachaqmandaqa.

³⁹ Yumbay chay allita kriyiqkunawanmi Tayta Dyusqa ancha kushikurqan. Piru kay pachapi kawsashpam, manaraq ch'askirqanllapachu Dyus ufrisishqandaqa.

⁴⁰ Piru Tayta Dyusqam noqanchiqkunata kuyawaqninchiq, shuyachishqa chay punta kriyiq masinchiqkunata, Jisukristu shamuptin, pullanchiq syiluman rinambaqllapa.

12

Padisishpapis Jisuspi yuyakushunllapa

¹ Dyuspi kriyishpa wañuqkunaqam yumbay rurashqanchiqta rikawaykanchiq. Chayri tukuy uchakunata dijashpa, Dyus munashqanshina kawsashunllapa. Manchu kallpaq runakunaqa binsikunambaqqa llashaq mudananda dijashpa, kallpanllapa. Chayshinallar noqanchiqkunapis tukuy ima arkawaqninchiqta, tukuy laya uchata dijashpa, Tayta Dyuspi mana shaykuq yuyakushpa kawsashunllapa.

² Chayshina Dyuspaq kawsananchiqri, ancha allita yuyakushunllapa Jisukristupi. Chaqa paypi kriyishqanchiq diyamandapacha wañunanchiq diyakamanmi ancha yanapawanchiq, Tayta Dyuspi mas allita yuyakunanchiqllapa. Payqam kruspi ancha padisishpa wañurqan yach'ashpa: Wanchiwaqkuna ancha penqachiwaptimbismi, kawsamushpa, syiluman rishpa, Taytay Dyuswan rini kushikuq, nishpa. Kananqam Taytamba allin ladumbina tiyaykan, paywan kamachikunambaq.

³ Chayri allita yuyayllapa Washadurninchiq Jisukristu padisishqambaq, chay uchayuq runakuna qesachaptin. Qamkunapisri payshina padisishpaqa, ama shaykushpachu ni disanimakashpachu, Dyuspi allita yuyakushpa kawsayllapa.

⁴ Chaqa qamkuna dyabluta binsinaykiqam, manaraq padisishqachu kang, Dyusta kuntraqkuna wanchishunangaman.

⁵ ¿Qonqashqallapachu kang Dyuspa Santu Librun wambrangunata kayshina kunashqanda? Ijitu, Tayta Dyus qamta kuyashushpam kastigashungi, yach'akunayki shumaqta

kawsayta. Chayri ama disprisyaychu ni disanimakaychu. (Ashwanri paytaqa allita kasuy.)

6 Chaqa payqam kastigan yumbay kuyashqan wambrangunata. Chaymi qamta wambrambaq riqsishushpa, ancha kuyashushpa, kastigashushpa, yach'achishungi, nishpa.*

7 Manchu runakuna wambrangunata kuyashpa kastigan, yach'akunambaq. Chayshinallam Tayta Dyuspis noqanchiqkunata wambrambaq riqsi-waqninchiq, kastigawanchiq. Chayri qamkunata kastigashuptinqa, agwantayllapa.

8 Chaqa Tayta Dyusqam yumbay wambrangunata kastigawaqninchiq yach'achiwanchiq. Chaymi qamkunata mana kastigashuptinqa, mana paypa lijitimu wambrangunachu kangillapa. Ashwanmi tarichu wambrakunashina kangimanllapa.

9 Manchu noqanchiqkuna wambra kaptinchiqqa, kay pachapi taytanchiqkuna kastigawaptinchiq, masta rrispitanchiq. Chayshinallar masta rrispitanhun Taytanchiq Dyusta, paywan tukuy tyimpu kawsananchiqllapa.

10 Chaqa kay pachapi taytanchiqqam suq tyimpupaqla kastigawanchiq, paykuna munashqanda yach'achiwanchiq allinninchiqpaq. Piru Taytanchiq Dyusqam kastigawaqninchiq, yach'achiwanchiq, payshina allitalla rurashpa kawsananchiqllapa.

11 Piru Tayta Dyus kastigawaptinchiqqam, ancha

---

* 12:6 Proverbios 3.11, 12

syintishpa, malaganayanchiq. Piru chay kastigumanda yach'akushpam, allitana rurashpa, ancha kushikushpa rinchiqllapa kawsaq.

Amar disprisyashunchu Dyustaqa

¹² Chayri ama shaykushunllapachu suq runa makimbi mana jwirsayuqshina ichu suq runa qongorimbi mana jwirsayuqshina. Ashwanri animakashpa, tukuy shunqo Jisukristupi yuyakushpa kawsashunllapa.

¹³ Chayshina paypi allita yuyakushpaqam, suq dirichu ñambishina puriykanchiqllapa, chay manaraq allita kriyiqkunata animachinanchiq. Chaqa paykunaqam mana jwirsayuq kujukunashina puriykanllapa.

¹⁴ Chayri yumbaywan shumaqta kawsashunllapa, Tayta Dyus munashqandalla rurashpa. Chaqa Siñurninchiqpaqla kawsashpaqam, paywan rinchiqllapa tiyaq; manaqa manám.

¹⁵ Chayraykur allita kwidakayllapa, ama ni suqniki Tayta Dyusmanda akrakanayki. Chaqa chay laya akrakaqtaqam Tayta Dyusqa mana rinchu yanapaq. Kwidawkish chay akrakaqqa suq ayaq wanchikuq plantashina tikrakashpa, qamkunatapis atinman dañachishuyta, payshina Tayta Dyusmanda akrakanaykillapa.

¹⁶ Kanan amar warmikunata maskayllapachu, paykunawan puñunaykiqa. Amar disprisyaychu Dyus munashqanda chay mana yuyaq unay Isawshinaqa. Chaqa payqam taytamba kulaka churin kashpa, ancha allin irinsyata ch'askinanda. Piru

payqam suq diya ancha mallaqnashpa, chay irin-syan ch'askinan kaqta randikurqan suq platu mikunapaqlla.

17 Chaymandaqam chay Isawqa anchana munarqan kambyayta chay rurashqandaqa. Chaymi taytan wañunambaqna kaptinqa, Isawqa ancha waqashpa, taytanda rrugarqan, paypaq Tayta Dyusman masta mañakunambaq. Piru chayshina rrugaptimbismi, taytanqa Isawpa masan Jakubupaq Dyusman masta mañakushqa karqan. Chaymi manana atirqanchu kambyayta chay mañakushqandaqa.*

18 Noqanchiqkunaqam mana qemikashqachu kanchiq Tayta Dyusman chay achka isrraylinu agwilunchiqshinaqa. Chaqa paykunaqam chay Sinayi urqqopa waranman qemikarqanllapa, Tayta Dyusta uyanambaqllapa. Chay urqqopiqam manchaypaq nina lumyaykarqan. Ancham tutayarqan, wayrarqan.

19 Chayshina qemikashpaqam, chay urqqopiqa uyarqanllapa suq kurnita ancha jwirtita kunyaqta. Tayta Dyuspa busnindapismi chaypiqa uyarqanllapa. Chaymi manchaywan nirqanllapa: “¡Yush'ayku, amana mastaq rimaychu!” nishpa. Piru noqanchiqkunaqam mana uyanchiqchu Dyuspa busninda paykunashinaqa.

20 Chaqa chay runakunaqam ancha mancharqanllapa, Tayta Dyus kamachikuptinqa: “Amar ni pipis llamkanqachu kay ancha santu urqqotaqa. Suq runa ichu suq animal kay urqqota llamkaptinqa, rumikunawan sitashpa, ichu garruchawan-

---

* 12:17 Génesis 25.29-34; 27.34, 38

shina puntiyashpa, „wanchiyllapa”, nishpa.*

²¹ Chaqa ancha manchaypaqmi chaypiqa karqan. Chaymi Muysis kikumbis nirqan: “Noqaqam ancha manchashpa, ch'apsikaykani”, nishpa.

²² Piru noqanchiqkunaqam suq laya Siyun lumaman qemikaykanchiq. Tayta Dyusqam syilupi chay Siyun lumapiqa mushuq Jirusalin llaqtanda rurashqa. Waqqiqam achka mil anjilkuna tandakashqallapa,

²³ Tayta Dyusta alabananllapa. Waqmanmi ch'ayaykanchiqllapa yumbay punta kriyiq masinchiqkuna kashqanman. Paykunaqam Dyuspa kulaka wambrangunashina. Chaymi shutingunata anaq syilupi iskibrishqa, waqqi tukuy tyimpu kawsananllapa. Riykanchiqllapam yumbaypa allin juyisninchiq Dyusman, chay wañushqa kriyiq masinchiqkunaman. Paykunataqam Tayta Dyusqa rurashqa, manana nima uchayuq kanambaqllapa.

²⁴ Riykanchiqpismi abugadunchiq Jisukristuman. Payqam yawarninda ich'ashpa, wañushpa, suq mushuq tratuta rurarkan noqanchiqkunapaq. Chay yawarningam ancha yanapawanchiq maski Abilpa yawarninmanda. *[Nuta: Chay Kayin masan Abilta wanchishpa, yawarninda ich'ashqanraykum, Tayta Dyusqa kastigarqan. Piru Jisukristu wañushpa, yawarninda ich'ashqanraykum, Tayta Dyusqa noqanchiqkunata pirdunawarqanchiq.]*

²⁵ Chayraykur Tayta Dyus imatapis yach'achiwaptinchiqqa, ama disprisiyashunchu.

---

* **12:20** Éxodo 19.12-13

Amar chay achka agwilunchiqshinaqa kashunchu. Chaqa paykunaqam kay mundupi Dyus nishqanda mana kasushpaqa, mana atirqanllapachu kastigumanda washakaytaqa. Chayshinallam Tayta Dyus syilumanda imatapis niwaptinchiq, mana kasushpaqam, mana rinchiqchu atiq kastigumanda washakaytaqa.

²⁶ Chay Sinayi urqqopi Tayta Dyus rimashqanqam pachata kuyuchirgan. Piru kananqam niwanchiqllapa: “Mushuqmanda rimarishpaqam, yumbay kay pachata, syilutapis rini kuyuchi. Manam kay pachatallachu kuyuchishaqqa”, nishpa.*

²⁷ Chayshina “Mushuqmanda rini kuyuchiriq”, nishpaqam, Tayta Dyusqa yach'achiwanchiq: Yumbay chay kuyuqkunatam rini ushyaq. Noqapa chay mana kuyuq kusasniykunallam rinllapa kidaq, nishpa.

²⁸ Piru Tayta Dyuspa shumaq lugarningam mana nimatapis rinchu kuyuq ni chingaq. Chayri payta ancha pagikushpa, tukuy shunqo adurashpa, manchashpa, ancha allita kasushpa, kawsashunllapa.

²⁹ Chaqa Tayta Dyusqam lumyaykaq nina chingachikuqshina.*

13

Kayshina Tayta Dyusta kushichishunllapa

¹ Masitakuna, Jisukristupi yumbay kriyiq masinchiqwanri mana shaykuq kuyanakushpa masapurashina kawsashunllapa.

---

* 12:26 Hageo 2.6 * 12:29 Deuteronomio 4.24

2 Amar qonqashunchu wasinchiqman ch'ayamuqkunata shumaqta ch'ayachinanchiqqa. Chaqa paykunamanda wakinqam Dyuspa anjilninguna kanman. Chaymi wakin ch'ayachiqkunaqa mana yach'ashpa, anjilkuna nishpapis, pusadata qoshqallapa.

3 Karsilpi kaqkunatapisri llakipashpa yanapashunllapa, yuyashpa: Paykunawan pulla karsilpi atinchiqman kayta, nishpa. Mayqan qesachadu kaqtapisri yanapashun, yuyashpa: Noqanchiqpisch'i paykunashina qesachadukuna kanchiqman, nishpa.

4 Yumbayninchiqri kasamyintunchiqta rrispitashun. Chayri rrispituyuqkunaqa warminwanlla ichu qosanwanlla puñunqallapa. Amar suqwanqa puñunqachu. Chaqa Tayta Dyusqam chay laya uchayuqkunataqa rin kastigaq. Chayshinallam rin kastigaq manaraq rrispituyuq kaqkunatapis, suqwan puñuptinqa.

5 Tayta Dyusqam niwashqa kanchiq: “Noqagam mana nunka qonqashqaykichu ni di-jashqaykichu”, nishpa.* Chayri qellaytaqa ama anchaqa munashunllapachu. Ashwanri kusaninchiq kaqwanlla kushikushpa kawsashun.

6 Chayshina Tayta Dyus noqanchiqwan kaptinqa, mana nimatapis manchashpachu, atinchiql-lapa kayshina niyta:

Tayta Dyusmi yanapawan. Chaymi mana ni pitapis manchanichu, nishpa.*

---

* 13:5 Deuteronomio 31.6   * 13:6 Salmo 118.6-7

7 Allita yuyayllapa chay yach'achikuq ansyanuykikunata, Dyus nishqanda yach'achishushqanrayku. Chaqa paykunaqam Jisukristupi allita yuyakushpa, shumaqta kawsarqanllapa. Chayri paykunashina kawsayllapa.

8 Siñurninchiq Jisukristuqam mana nunka kambyakanchu. Payqam qayna, kanan, qaya, tukuy tyimpu chayshinalla.

9 Chayri suqkuna suq laya duktrinakunata yach'achishuptinqa, ama kriyiyllapachu. Kanan nishuptinllapa: “Kay mikunakunatallam atinchiqllapa mikuyta”, nishpaqa, ama kasuyllapachu. Chaqa chay laya liykunaqam mana ni pitapis yanapashqachu. Ashwanri shunqonchiqpi yuyashunllapa: Tayta Dyusmi ancha kuyawaqninchiq, ancha yanapawanchiq, nishpa.

10 Chaqa Jisukristu kruspi wañushpam, uchanchiqkunamanda washawashqa kanchiq. (Chaymi manana nisisaryuchu animalkunata wanchishpa, Dyusta qonanchiq pirdunawananchiqqa.) Chayraykum chay karpa adurana wasipi trabajaq kurakuna mana atinllapachu kushikuyta noqanchiqshinaqa.

11 Manchu chay mas kamachikuq isrraylinu kuraqa kada wata animalkunata wanchishpa, yawarninda apan Dyuspa Ancha Santisimu Kwartunman. Chayshina ufrindanda qoptinmi, Tayta Dyusqa uchangunamanda pirdunan. Chaymandaqam chay wanchishqan animalkunapa kwirpundaqa llaqtamanda suq laduman apashpa, rupachinllapa.

12 Chayshinallam Jisukristupis Jirusalin llaqta-
 manda sawaman llugshishpa, ancha padisishpa,
 kikin yawarninda ich'ashpa, wañurqan, yumbay
 uchanchiqmanda pirdunawananchiq.

13 Chayri kay mundupa kusasningunata di-
 jashpa, Jisukristupi tukuy shunqo yuyakushpa,
 payman qemikashun, awnki paytashina pen-
 qachiwaptinchiqpis.

14 Chaqa kay pachapiqam mana kanchu ni suq
 llaqta tukuy tyimpu duraqqa. Ashwanmi an-
 cha shuyaykanchiq, Tayta Dyus noqanchiqkunata
 apawananchiq suq mana ushyakaq llaqtaman,
 chaypi tukuy tyimpu kawsananchiq.

15 Chayri Jisukristupi yuyakushpaqa, tukuy
 diya Tayta Dyusta alabashpa, kawsashunl-
 lapa. Chayshina alabashpaqam, suq allin
 ufrindatashina Dyustaqa qoykanchiqllapa.
 Chayri alabashunllapa: “Jisukristum ancha allin
 kamachikuqniy”, nishpa.

16 Kanan amar qonqashunchu, suqkunata
 yanapananchiqqa. Ashwanri ima kaqn-
 inchiqwan suqkunata yanapashunllapa.
 Chayshina rurashpaqam, Tayta Dyustaqa suq
 ufrindatashina qoykanchiq. Chaypaqmi payqa
 ancha kushikun.

17 Tayta Dyuspaq yach'achishuqkunata
 shumaqta kasuyllapa. Chaqa paykunaqam
 qamkunata ancha kwidashungi, ama
 chinganayki. Kanan Tayta Dyustam rinllapa
 kwintata qoq: ¿Allitachu kwidashqa kangi
 ichu mana? nishpa. Chayri paykunata allita
 yanapayllapa, ama nimapaq malaganayashpa,
 ashwan kushikushpa yach'achishunambaq. Piru

qamkuna mana kasuptikiqam, trabajus rin kaq yanapashunanqa.

¹⁸ Alliptam yuyanillapa: Limpyu shunqoyuqkunam kanillapa, nishpa. Kanan tukuy imapim allitalla munanillapa rurayta. Chayri noqaykunapaq Dyusman mañakuyllapa.

¹⁹ Ancham rrugaykipis, Tayta Dyusman mañakunaykillapa, qamkunaman utqa shamunaypaq.

Tayta Dyusri yanapashunqallapa

²⁰⁻²¹ Kushichiwaqninchiq Tayta Dyusmanmi ancha mañakuni, tukuy imapi yanapashuptin, pay munashqanda rurashpa kawsanaykillapa. Chaqa Jisukristum yawarninda ich'ashpa, chay mushuq tratu mana nunka ushyakaqta ruraraqan. Chaymi Tayta Dyusqa Jisukristuta wañushqanmanda kawsachimurqan, ancha allin Pasturninchiq kashpa, shumaqta kwidawananchiq. ¡Chayri chay Siñurninchiq Jisukristuta tukuy tyimpu alabashunllapa! ¡Chayshina kanqa!

²² Kriyiq masitakuna, rrugaykillapam, shumaqta ch'askinayki kay kunashushqayta. Chaqa manam ancha achkatachu qamkunata iskibrishushqa kani.

²³ Munanim yach'anaykillapa: Masanchiq Timutiyum karsilmanda llugshishqana, nishpa. Chaymi noqaman utqa shamuptinqa, paytaqa qamkunaman rini apamuq.

²⁴ Jisukristupi yumbay kriyiq masinchiqkunata, Dyuspaq yumbay yach'achikuqkunata noqapa shutiypi napaykuyllapa. Kay Italya nasyumbi

yumbay kriyiq masinchiqpismi qamkunata napaykushungillapa.

²⁵ Tayta Dyusri yumbay qamkunata yanapashunqa. Chayshina kanqa.

Mushuq Tistamintu
New Testament in Quechua, Cajamarca
(PE:qvc:Quechua, Cajamarca)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Cajamarca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Cajamarca [qvc], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Cajamarca

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

809e9444-d513-5b95-a161-6cfa1bfdc83d